Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Glodeni (judecător Andrian Gavdiuc)
Dosarul nr.2r-413/25 (nr. 2-21191321-03-2r-29102025)

**CURTEA DE APEL NORD**
**Colegiul Civil și de contencios administrativ**

**D E C I Z I E**

26 ianuarie 2026 mun.Bălți

Instanța compusă din
Președintele completului de judecată Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Parii

examinând, fără citarea părților, cererea de recurs declarată de Rusu Ion împotriva încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Rusu Ion împotriva lui Rusu Evgheni, Crudu Evghenii, Biroul Notarului public Patereu Claudia, intervenienți accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule,-

**a c o n s t a t a t:**

**Poziția instanței de fond:**

La data de 29 decembrie 2021, Rusu Ion a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Rusu Evghenii, Crudu Evghenii, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule.

În motivarea cererii a indicat că, la *****, în sat. *****, a decedat tatăl său – Rusu Gheorghe. La ***** în sat. ***** a decedat mama acestuia – Rusu Nadejda. În timpul vieții, părinții acestuia au construit o casă cu anexe. Conform datelor Agenției Servicii Publice, Serviciul Cadastral, pe numele tatălui acestuia, la 19.09.2000, au fost înregistrate loturile de pământ cu nr. cadastrale: *****-S = 1, 1532 ha, ***** – S = 0,0327 ha, ***** – S = 0, 2229, ha și ***** – S = 0, 0273 ha.

După decesul tatălui acestuia, în termenul stabilit de lege, nimeni din moștenitori nu s-a adresat la biroul notarial, cu o cerere privind acceptarea succesiunii.

A mai indicat că, la el și la alți moștenitori s-a adresat pârâtul, pe acțiunea dată, cu rugămintea să renunțe la cotă din moștenire în folosul lui, primind un refuz.

Necătând la această circumstanță, conform datelor Instituției Publice, Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral Glodeni, a aflat că fratele acestuia, Rusu Evgheni, la 07 februarie 2019, în biroul notarului Patereu Claudia, a primit certificat de moștenitor testamentar, întocmit de către tatăl acestuia și înregistrat la biroul notarial cu nr. 1295 din 07 decembrie 2000. Nu a cunoscut despre testamentul întocmit de către tatăl acestuia.

Reclamantul a afirmat că, se afla în relații bune cu tatăl acestuia și dacă ar fi fost întocmit un testament în favoarea a careva moștenitori, ar fi cunoscut. La fel, a relatat că, pune la îndoială autenticitatea semnăturii tatălui pe testament.

Astfel, consideră că, i-au fost încălcate drepturile și interesele legitime de moștenitor.

Conform testamentului, în biroul notarului Patereu Claudia, la 07 februarie 2019, pe numele lui Rusu Evgheni, a fost eliberat certificat de moștenitor testamentar asupra terenului cu destinație agricolă, compus din patru sectoare, și anume: 1, 1532 ha, 0,0327 ha, 0, 2229 ha și 0, 0273 ha.

Aceste loturi de pământ, după ce au fost înregistrate după Rusu Evgheni, au fost înstrăinate în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 9995 din 05 septembrie 2019 pârâtului Crudu Evgheni. A susținut că, deoarece drepturile și interesele reclamantului au fost lezate prin acest testament, persistă un temei ca acesta din urmă să fie declarat nul.

Consideră că, sunt temeiuri pentru recunoașterea nulă a testamentului, deoarece au avut loc încălcarea ordinii întocmirii testamentului, semnăturii, precum și neajunsurile testamentului, care denaturează voința testatorului.

Reclamantul a solicitat recunoașterea testamentului din numele lui Rusu Gheorghe, înregistrat la biroul notarial Claudia Patereu sub nr. 1295 din 07 decembrie 2000, pe numele lui Rusu Evgheni ca fiind nul, recunoașterea testamentului de moștenitor testamentar nr. 1295 din 07 februarie 2019, eliberat pe numele lui Rusu Evgheni, la biroul notarial Claudia Patereu ca fiind nul, recunoașterea contractului de vânzare – cumpărare nr. 9995 din 05 septembrie 2019, ca fiind nul, anularea înregistrării cadastrale la OCT Glodeni, emiterea unei încheieri de numire a expertizei grafologice, aplicarea măsurilor asiguratorii, obligarea prezentării de către notarul Patereu Claudia a dosarului succesoral.

La 15 februarie 2022, notarul public Patereu Claudia, a înaintat referință pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care a ridicat excepția de tardivitate, la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule, invocînd că din data întocmirii şi autentificării testamentului pînă la data decesului testatorului au trecut mai bine de patru ani. La data de 30.01.2019 cu solicitare de deschidere a dosarului succesoral după decesul cet.Rusu Gheorghi, decedat la ***** s-a adresat feciorul acestuia Rusu Evgheni, care a depus expres o cerere de acceptare a succesiunii prin întrarea în posesie a bunurilor succesorale cu anexarea actelor justificative şi a testamentului sus numit. În rezultatul examinării

actelor depuse rezulta, că Rusu Evgheni, a acceptat în termenii prevăzuți de lege succesiunea prin întrarea în posesie a bunurilor succesorale după decesul tatălui său Rusu Gheorghi, decedat la *****. Reclamantul cu vocație succesorală, urma, şi dacă nu a efectuat aceste acțiuni legale, urmează să-şi consolideze faptul acceptării succesiunii prin depunerea declarației de acceptare a succesiunii la notar sau să prezinte acte confirmative de acceptare a succesiunii prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, sau de obținere a prelungirii termenului de acceptare prevăzut de legislație, în urma decesului cet. Rusu Gheorghi, decedat la *****. Reclamantul a depăşit la momentul înaintării acțiunii toți termenii de prescripție cu privire la nulitatea testamentului.

La 28 noiembrie 2022, reprezentantul pârâtului Rusu Evghenii, avocatul Manea Corina, și reprezentantul pârâtului Crudu Evghenii, avocatul Nogai Stela, au înaintat cereri privind ridicarea excepției de tardivitate, la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule, invocînd faptul că la data de 30 ianuarie 2019, la notarul Claudia Patereu s-a adresat cu cerere de deschidere a dosarului succesoral după decesul lui Rusu Gheorghe, feciorul său Rusu Evgheni, care de la data decesului tatălui său din anul 2005, a intrat în posesia averii succesorale, și termenul de înaintare a acţiunii privind anularea testamentului a început să curgă la data de 30 ianuarie 2019 şi a expirat la data de 30 ianuarie 2020. Prin urmare, acțiuinea reclamantului este tardivă.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025 cererile privind ridicarea excepției de tardivitate înaintată de către notarul public Patereu Claudia din 15.02.2022, de către reprezentantul pârâtului Rusu Evghenii, avocatului Manea Corina din 28.11.2022, de către reprezentantul pârâtului Crudu Evghenii, avocatului Nogai Stela din 28.11.2022 la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule s-au admis integral.

S-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule.

**Solicitarea recurentului:**

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 20 octombrie 2025, Rusu Ion a contestat încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025 cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii cu emiterea unei noi decizii de remitere a cauzei la rejudecare.

**Argumentele părților:**

În motivarea cererii de recurs, recurentul Rusu Ion a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, a relevat că, la examinarea dosarului civil, instanța de fond a comis încălcări grave ale normelor Codului de procedură civilă, fiind afectate drepturile procedurale ale părților. În acest sens, acesta invocă faptul că, potrivit art. 59 alin. (5) CPC, părțile dispun de drepturi și obligații procedurale egale, iar potrivit art. 60 alin. (2) CPC RM, reclamantul este în drept să modifice temeiul sau obiectul acțiunii, să majoreze ori să reducă cuantumul pretențiilor sau să renunțe la acțiune, iar refuzul instanței de a admite cererea privind concretizarea pretențiilor constituie o încălcare gravă a normelor procedurale.

Recurentul mai arată că, instanța a aplicat greșit normele privind prescripția extinctivă, întrucât termenul de prescripție începe să curgă de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său. Acesta susține că, a luat cunoștință despre existența testamentului și a certificatului de moștenitor abia ulterior, astfel încât instanța nu putea reține expirarea termenului de prescripție. Mai mult, se accentuează că în cauză este vorba despre nulitatea absolută a testamentului, care protejează un interes public, iar acțiunea în constatarea nulității absolute este imprescriptibilă și poate fi invocată oricând, fără a fi supusă termenului general de prescripție. Astfel, reiterează că, la 30 ianuarie 2019, peste 14 ani după decesul tatălui care a avut loc la *****, Rusu Evgheni s-a adresat la Biroul notarului C.Patereu cu cerere privind deschiderea dosarului succesoral. Când a aflat de la terţi la sfârşitul lunii septembrie 2019 despre faptul că, Rusu Evgheni a vândut loturile de pământ care anterior aparţineau tatălui şi erau proprietatea moştenită după decesul lui, recurentul imediat s-a adresat la procuratura Glodeni cu cerere de efectuare a controlului în privința legalității documentelor ce țin de drepturile succesorale asupra terenurilor rămase după decesul tatălui. Prin urmare, adresările IP Glodeni, procuraturii Glodeni în anii 2019-2020 nu au dat rezultate. Despre faptul că, certificatul de moștenitor pe numele Rusu Evgheni a fost eliberat la 07.02.2019 la Biroul notarului C.Patereu, recurentul a aflat din răspunsul IP Glodeni la 23.01.2020, dar notarul a refuzat să elibereze documentele din dosarul succesoral. Or, cu conținutul testamentului a putut lua cunoștință doar după depunerea cererii în judecată, când s-a admis demersul său privind reclamarea dosarului succesoral.

În susținerea acestor argumente, recurentul mai face trimitere la concluziile expertizei grafologice, din care rezultă că, semnătura aplicată în testament nu aparține defunctului, ci probabil a fost executată de o altă persoană, fapt ce constituie un temei esențial pentru constatarea nulității absolute a testamentului.

În opinia recurentului, instanța de fond a ignorat aceste circumstanțe și a aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural, ceea ce a condus la pronunțarea unei

încheieri ilegale și neîntemeiate, ce urmează a fi casată cu remiterea dosarului spre o nouă examinare.

În referința depusă la recurs, avocatul Nogai Stela în interesele lui Crudu Evghenii a solicitat respingerea recursului ca nefondat, arătându-se că, încheierea instanței de fond a fost pronunțată cu respectarea principiului aplicării legii civile în timp și a normelor privind prescripția extinctivă. Se indică faptul că, sunt aplicabile dispozițiile Codului civil referitoare la termenul general de prescripție, la momentul începerii curgerii acestuia, precum și normele speciale ce reglementează declararea nulității testamentului, contestarea valabilității acestuia şi termenul de intentare a acțiunii, raportat la data deschiderii succesiunii. Totodată, se are în vedere normele privind acceptarea succesiunii, inclusiv acceptarea prin intrarea în posesia bunurilor succesorale, precum și efectele juridice produse de această acceptare asupra drepturilor succesorale și asupra posibilității de a contesta ulterior actele succesorale. Or, în speță s-a constatat că la data de 30 ianuarie 2019, la notarul Claudia Patereu s-a adresat cu cerere de deschidere a dosarului succesoral după decesul lui Rusu Gheorghe, feciorul său Rusu Evgheni, care de la data decesului tatălui său din anul 2005, a intrat în posesia averii succesorale. Astfel potrivit art.1474 Cod civil (ediţia 2002) termenul de înaintare a acţiunii privind anularea testamentului a început să curgă la data de 30 ianuarie 2019 şi a expirat la data de 30 ianuarie 2020. Atrage atenţia că, în norma legală este stipulat expres sintagma ,,un an de la data deschiderii succesiunii şi nu de la data aflării despre această deschidere". Astfel, ajunge la concluzia că, acțiunea privind anularea testamentului depusă de către reclamat este tardivă, mai ales că, pârâtul Rusu Evgheni a intrat în posesia bunurilor succesorale în anul 2005, iar reclamantul este decăzut din dreptul de a accepta succesiunea legală prin intrarea în posesie, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de 6 luni şi în legătură cu faptul că nu ar avea posibilitatea să intre în posesia averii succesorale, deoarece posesiunea asupra bunurilor menționate o exercită fratele său Rusu Evgheni din anul 2005. Mai mult ca atât, chiar şi în cazul în care testamentul ar fi anulat, pârâtul Rusu Evgheni a intrat în posesia averii succesorale din anul 2005, iar termenul de prescripție de contestare a opțiunii succesorale este de 3 luni, în conformitate cu art. 1538 Cod civil (ediţia 2002).

În plan procesual, se arată că, excepția de tardivitate a fost ridicată și soluționată în conformitate cu normele Codului de procedură civilă privind decăderea din dreptul de a exercita acte de procedură, regimul examinării excepției tardivității în faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare și consecințele admiterii acesteia prin încheiere motivată, supusă recursului.

Se invocă, de asemenea, normele ce garantează dreptul la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, subliniindu-se că aplicarea termenelor legale de prescripție și soluționarea cauzei pe calea admiterii excepției de tardivitate urmăresc asigurarea securității raporturilor juridice și prevenirea tergiversării nejustificate a procesului, motiv pentru care se solicită respingerea recursului ca nefondat.

Avocatul Manea Corina reprezentând interesele lui Rusu Evghenii, în referința depusă la recursul declarat de Rusu Ion a invocat că, instanța de fond a aplicat corect normele de drept material și procesual. Se arată că, argumentele recurentului pornesc de

la o interpretare eronată a regimului nulității absolute, întrucât aceasta nu se prezumă, ci trebuie dovedită prin probe și constatată prin hotărâre judecătorească, iar expertiza grafologică nu confirmă în mod cert falsul semnăturii, ci indică doar o probabilitate. Totodată, se menționează că, certificatul de moștenitor a fost emis în mod legal și produce efecte juridice până la eventuala sa anulare.

În continuare, se susține că, acțiunea este tardivă, fiind aplicabil termenul special de un an pentru declararea nulității testamentului, termen care curge de la data deschiderii succesiunii și care a expirat cu mult timp înainte de introducerea cererii de chemare în judecată. Se accentuează că, recurentul nu a manifestat diligență în termenul legal, nu a justificat cauze de întrerupere sau suspendare a prescripției și nu poate substitui norma specială aplicabilă testamentelor cu dispoziții generale privind nulitatea absolută, fiind incident principiul priorității normei speciale, menit să asigure securitatea raporturilor juridice succesorale, motiv pentru care se solicită respingerea recursului și menținerea încheierii atacate.

**Aprecierea instanței de recurs:**

Studiind materialele dosarului în coroborare cu pretențiile recurentului, motivele de fapt și temeiurile de drept expuse și invocate de acesta în cererea de recurs în coroborare cu legislația pertinentă cauzei, Colegiul civil consideră recursul declarat de Rusu Ion unul neîntemeiat și necesar de a fi respins din considerentele ce succed.

Instanța de recurs reține prevederile art.425 Cod de procedură civilă, care statuează expres că, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii*.

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, instanța de fond a pronunțat încheierea recurată la data de 03 octombrie 2025 (f.d.57-59), care a fost recepționată de recurent la 16 octombrie 2025 (f.d.65), astfel, Colegiul civil constată că, recursul depus la 20 octombrie 2025 (f.d.72-74) este declarat în termenul legal de 15 zile de la comunicare.

În conformitate cu art.426 alin.(3) Cod de procedură civilă, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.*

Conform art.427 lit.a) Cod de procedură civilă, *instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.*

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.

Drept urmare, examinând materialele cauzei civile rezultă că, la data de 29 decembrie 2021, Rusu Ion a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Rusu Evghenii, Crudu Evghenii, , Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea

înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule (f.d.4-7, vol.I).

La 15 februarie 2022, notarul public Patereu Claudia, a înaintat referință prin care a ridicat excepția de tardivitate, la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule (f.d. 41-47, vol.I).

La 28 noiembrie 2022, reprezentantul pârâtului Rusu Evghenii, avocatul Manea Corina și reprezentantul pârâtului Crudu Evghenii, avocatul Nogai Stela, la fel au înaintat cereri privind ridicarea excepției de tardivitate, la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule, motivele de fapt și de drept fiind invocate în aceasta (f.d. 142-143, 144-151, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025 cererile privind ridicarea excepției de tardivitate înaintate de: notarul public Patereu Claudia din 15.02.2022, reprezentantul pârâtului Rusu Evghenii, avocatului Manea Corina din 28.11.2022, reprezentantul pârâtului Crudu Evghenii, avocatului Nogai Stela din 28.11.2022 la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului, Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule, s-au admis integral. S-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de către Rusu Ion împotriva pârâtului Rusu Evghenii, pârâtului Crudu Evghenii, pârâtului Biroului Notarului public Patereu Claudia, intervenienților accesorii: Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule (f.d.57-59, vol.II).

Instanța de fond și-a motivat soluția pe constatarea că, la data de 30 ianuarie 2019, la notarul Claudia Patereu s-a adresat cu cerere de deschidere a dosarului succesoral după decesul lui Rusu Gheorghe, feciorul Rusu Evgheni, care de la data decesului tatălui său din anul 2005, a intrat în posesia averii succesorale. Astfel, potrivit art.1474 alin. (1) Cod civil (ediția 2002) termenul de înaintare a acțiunii privind anularea testamentului a început să curgă la data de 30 ianuarie 2019 și a expirat la data de 30 ianuarie 2020. Prin urmare, instanța a dedus că, acțiunea privind anularea testamentului depusă de către

reclamat este una tardivă, or, de la termenul de înaintare a acțiunii privind anularea testamentului a trecut mai mult de un an de zile, iar celelalte pretenții din acțiune decad subsidiar din circuitul pretențiilor invocate, or, legătura cauzală între pretenții este strict determinată de acțiunea principală.

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025, la data de 20 octombrie 2025, Rusu Ion a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii cu emiterea unei noi decizii de remitere a cauzei la rejudecare (f.d.72-74, vol.II).

La data de 27 noiembrie 2025, avocatul Nogai Stela în interesele lui Crudu Evghenii a depus referință la recurs, solicitând respingerea recursului ca nefondat (f.d.85-86, vol.II).

Avocatul Manea Corina reprezentând interesele lui Rusu Evghenii, la data de 28 noiembrie 2025 a depus referință la recursul declarat de Rusu Ion (f.d.88-89, vol.II).

În conformitate cu art.186[1] alin. (1) CPC, *Cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.*

În temeiul art.7 alin.(1) Cod civil, *(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.*

Potrivit art. 267 alin.(1), (2) Cod civil (ediția 2002), *(1) Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. (2) Acțiunile privind apărarea drepturilor personale nepatrimoniale se prescriu numai în cazurile expres prevăzute de lege.*

Conform art. 272 alin.(1), (5) Cod civil (ediția 2002*), (1) Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naşte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. (5) Termenul de prescripție extinctivă în cazul acțiunii în anulare a unui act juridic pentru violență începe să curgă de la data la care a încetat violența. În celelalte cazuri de anulare, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data la care cel îndreptățit, reprezentantul său legal sau persoana chemată de lege să-i încuviințeze actele a cunoscut temeiul anulării*.

Potrivit art.395 alin.(1,2) Cod civil (în vigoare la momentul depunerii acțiunii), *(1) Termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. (2) În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un*

*termen suspensiv sau de o condiţie suspensivă, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiţiei.*

Totodată, potrivit art.401 alin.1 lit.b) Cod Civil (în vigoare la momentul depunerii acțiunii), *Cursul prescripției extinctive se întrerupe: b) prin înaintarea în modul stabilit a unei cereri de chemare în judecată, de arbitrare, a unei cereri de eliberare a ordonanței judecătorești sau a unei alte cereri în organul jurisdicțional competent,* iar alin.2 al aceluiași articol, prevede că, *după întreruperea cursului excepției extinctive, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției extinctive nu se include în noul termen de prescripție extinctivă.*

Art. 1469 alin. (1)–(4) Cod civil (ediția 2002), *(1) Testamentul este nul dacă sânt prezente condițiile de nulitate a actelor juridice. (2) Dispozițiile testamentare care contravin legii sau intereselor publice, precum și condițiile care nu sânt clare sau contravin una alteia, sânt nule. (3) Testamentul întocmit cu nerespectarea formei stabilite de lege este nul. (4) Testamentul este declarat nul de către instanța de judecată.*

Dispoziția art.1472 Cod civil (ediția 2002) stipulează că, *în cazul declarării nulității testamentului, moștenitorul privat prin acest testament de dreptul la moștenire are dreptul la opțiune în cadrul succesiunii legale conform regulilor generale*.

În accepțiunea art.1473 Cod civil (ediția 2002), *valabilitatea testamentului poate fi contestată, în temeiul condițiilor de nulitate a actelor juridice, de către moștenitorii legali și de alte persoane interesate*.

Iar potrivit alin.(1) art. 1474 Cod civil (ediția 2002), *acțiunea privind declararea nulității testamentului poate fi intentată* ***în termen de un an de la data deschiderii succesiunii***.

În același timp, se reține că, în conformitate cu art. 1516 alin.(1)–(4) Cod civil (ediția 2002), *(1) Succesiunea trece la moștenitorul chemat la succesiune, sub rezerva dreptului de a renunța la ea. (2) Succesiunea este acceptată de succesor indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesor legal. (3) Succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral. (4) Dacă succesorul a intrat în posesiunea unei părți din patrimoniu, se consideră că a acceptat întregul patrimoniu, oriunde s-ar afla și din ce ar consta*.

Coroborând circumstanțele cauzei cu normele de drept ce guvernează spața, Colegiul civil reține că, cererea de recurs declarată este nefondată și nu întrunește temeiurile legale pentru casarea încheierii instanței de fond.

Or, din materialele dosarului rezultă că, instanța de fond a examinat cauza cu respectarea normelor de drept material și procesual, iar soluția adoptată este legală și temeinic motivată. Argumentele invocate în recurs reprezintă, în esență, o reluare a poziției reclamantului expuse anterior, fără a demonstra existența unor încălcări esențiale ale normelor de drept sau a unor erori de drept susceptibile de a atrage casarea încheierii atacate.

Colegiul civil apreciază că, în mod corect, instanța de fond a admis excepția de tardivitate și a respins cererea de chemare în judecată ca fiind depusă peste termenul legal.

De altfel, din actele dosarului se constată că, la data de 30 ianuarie 2019, la notarul Claudia Patereu s-a adresat cu cerere de deschidere a dosarului succesoral după decesul lui Rusu Gheorghe, feciorul său Rusu Evgheni, care de la data decesului tatălui său din anul 2005, a intrat în posesia averii succesorale. Astfel potrivit art.1474 cod civil (ediţia 2002) termenul de înaintare a acțiunii privind anularea testamentului a început să curgă la data de 30 ianuarie 2019 şi a expirat la data de 30 ianuarie 2020. Prin urmare, succesiunea s-a deschis la data decesului testatorului, iar pârâtul a intrat în posesia bunurilor succesorale încă din anul 2005, fapt ce echivalează cu acceptarea succesiunii. Aici, instanța de recurs reiterează că, termenul special prevăzut de lege pentru intentarea acțiunii privind declararea nulității testamentului curge de la data deschiderii succesiunii, iar acesta a expirat cu mult înainte de data introducerii cererii de chemare în judecată, fără a fi dovedite cauze legale de suspendare sau întrerupere a prescripției.

Argumentul recurentului precum că, când a aflat la sfârşitul lunii septembrie 2019 despre faptul că, Rusu Evgheni a vândut loturile de pământ care anterior aparţineau tatălui şi erau proprietatea moştenită după decesul lui, recurentul imediat s-a adresat la procuratura Glodeni cu cerere de efectuare a controlului în privința legalității documentelor ce țin de drepturile succesorale asupra terenurilor rămase după decesul tatălui, iar despre certificatul de moștenitor pe numele lui Rusu Evgheni eliberat la 07.02.2019 a aflat din răspunsul IP Glodeni la 23.01.2020, nu poate fi reținut de către instanța de recurs, în vederea justificării omiterii termenului de depunere a acțiunii în instanța de judecată, astfel cum chiar după eliberarea răspunsului de către IP Glodeni din 23.01.2020, reclamantul n-a întreprins careva măsuri în vederea apărării pretinsului drept încălcat în termenul prevăzut de lege, or, adresarea reclamantului cu plîngere în adresa procuraturii și organului de poliție pe faptul acțiunilor pretins ilegale ale pîrîtului, nu reprezintă o condiție în vederea generării întreruperii termenului de prescripție sub aspectul pretins al litigiului civil. Adică din partea reclamantului nu a fost înaintată în modul stabilit o cerere de chemare în judecată, după cum este indicat la art.401 alin.1 lit.b) Cod Civil (în vigoare la momentul depunerii acțiunii).

Mai mult ca atît, recurentul susține că despre certificatul de moștenitor pe numele lui Rusu Evgheni eliberat la 07.02.2019 a aflat din răspunsul IP Glodeni la 23.01.2020, iar la notar în vederea eliberării copiei testamentului s-a adresat la data de 04.06.2021, ceea ce încă odată demonstrează faptul că recurentul/reclamant a avut un comportament pasiv față de apărarea pretinsului drept încălcat pe calea unei acțiuni civile înaintată în modul stabilit de lege.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs constată că, este neîntemeiat argumentul recurentului privind imprescriptibilitatea acțiunii, întrucât acesta confundă regimul general al nulității absolute cu regimul juridic special aplicabil testamentelor.

La acest aspect, Colegiul civil notează că, normele speciale care reglementează contestarea testamentului prevalează asupra normelor generale, iar termenul special instituit de lege nu poate fi înlăturat prin invocarea dispozițiilor generale privind nulitatea absolută. Aplicarea normei speciale este impusă de necesitatea asigurării securității raporturilor juridice succesorale și a stabilității circuitului civil.

Prin urmare, în speța dată termenul de prescripție nu a fost interupt și reclamantul n-a demonstrat prin probe pertinente și concludente care a fost impedimentul de a se adresa cu acțiune în instanța de judecată în interiorul termenului de prescripție de 1 an de la data deschiderii succesiunii.

În acest sens, instanța de judecată menționează că, art.6§1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului î-i garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanţă cu orice contestaţie referitoare la drepturile şi obligaţiile sale cu caracter civil. Instanţa europeană a relatat, însă, în practica sa constantă,că „dreptul la o instanţă” nu este absolut. În această privinţă, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiţiei pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac, cauza Bacev contra Fosta RepublicăYugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei, în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricţie ce guvernează accesul la justiţie.

Colegiul civil constată că, instanța de fond a soluționat corect cererile privind ridicarea excepției de tardivitate la etapa procesuală corespunzătoare, în conformitate cu regulile procedurale aplicabile. Reclamantul nu a solicitat repunerea în termen și nu a probat existența unor împrejurări obiective care să justifice imposibilitatea exercitării dreptului la acțiune în termenul legal. Prin urmare, admiterea excepției de tardivitate și respingerea cererii ca tardiv formulată reprezintă o consecință legală și firească a pasivității reclamantului.

Instanța de recurs mai reține că, recurentul nu a demonstrat aplicarea greșită a normelor de drept material, nu a indicat încălcări grave ale normelor de procedură și nu a probat depășirea atribuțiilor instanței de fond. Simpla nemulțumire față de soluția adoptată sau invocarea unor aprecieri subiective asupra probelor administrate nu constituie temeiuri legale de admitere a recursului.

În aceste condiții, instanța de recurs concluzionează că încheierea instanței de fond este legală și temeinică, fiind pronunțată cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile, motiv pentru care cererea de recurs urmează a fi respinsă, iar soluția instanței de fond – menținută integral.

În conformitate cu prevederile art.428 alin.(1) și (2) Cod de procedură civilă, *decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii*.

Potrivit art.427 lit.a) și art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,

**D E C I D E:**

Se respinge recursul declarat de Rusu Ion.

Se menține încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Glodeni din 03 octombrie 2025, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către reclamantul Rusu Ion împotriva pârâților Rusu Evgheni, Crudu Evghenii, Biroul Notarului public

Patereu Claudia, intervenienți accesorii Rusu Dmitri, Turcu Maria, Gorobeț Eudochia, privind recunoașterea testamentului nul, recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar nul, anularea înregistrării cadastrale, recunoașterea contractelor de vânzare-cumpărare a loturilor de pământ nule

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

**Președintele completului,**
**judecătorul** **Elena Grumeza**

**Judecătorii** **Natalia Costaș**

**Ivan Parii**